

Luku 2

Talous on globalisoitunut

Oppikirjan sivut 14-19

Miten talouden globalisaatio on näkynyt elämässäsi kuluneen vuorokauden aikana?

- **yriytysten kova kilpailu ja kauppojen laaja valikoima**
- **polttoaine ulkomailta (liikkuminen)**
- **ylikansallinen viihdetarjonta: musiikki, tv-sarjat, elokuvat, netti jne.**
- **ulkomaista ruokaa, mm. hedelmät**
- **vaatteet/elektroniikka Aasiasta ym. verkkokauppa**
- **Taloustuutiset globaaleja.**
- **Kansainvälisten suhdanteiden vaikutus Suomeen!**

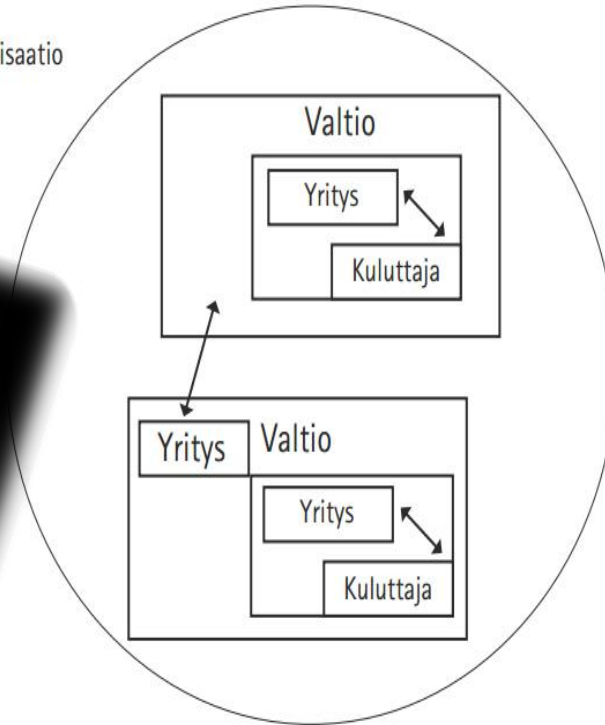
Tehtävä 1. Missä tilanteissa lokalisaatio voi olla järkevää ja tehokasta?

- **Globalisaation vastakohta: tuotanto ja toiminta paikallisesti.**
 - **Hyödykkeet kulutetaan lähialueella.**
 - **Ihmiset arvostavat esim. lähiruokaa, koska on turvallista.**
 - **Palveluiden tuotanto on usein pakko järjestää paikallisesti.**
 - Tosin netin myötä palveluitakin voi tuottaa aikaisempaa helpommin eri paikassa kuin missä asiakas on.

Lokalisaatio

Lokalisaatio

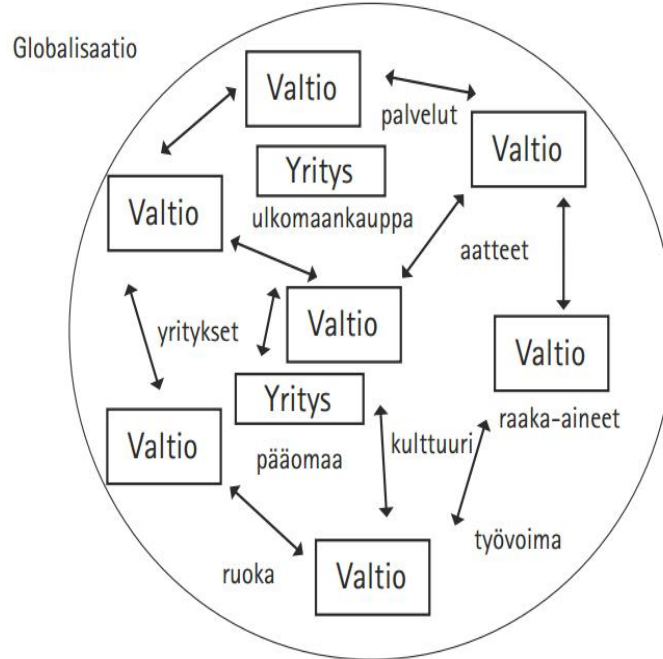

- Lokalisaatiossa markkinat ovat pääosin paikallisia.
- Yritykset toimivat tiiviimmin tietyllä alueella ja ovat lähempänä kuluttajaa.

Tehtävä 2. Mitä hyötyä suuryrityksille on globalisaatiosta?

- 1. Laajat markkinat: suuryritykset voivat kasvattaa myyntiään ja voittojaan, skaalaedut.**
- 2. Tieto ja hyödykkeet kulkevat nopeasti. Suuryritykset voivat siirtää tuotantoaan sinne, missä se on edullisinta tai järkevintä.**
- 3. Kilpailu valtioiden välillä on kiristynyt. Tämän vuoksi yritysten verotusta on laskettu. Suuryritykset voivat kotiuttaa voittojaan maissa, joissa niitä verotetaan vain vähän.**
- 4. Globalisaation myötä työvoima liikkuu paljon maasta toiseen. Tämä takaa suuryrityksille riittävästi osaavaa työvoimaa.**
- 5. Nykyisin on korostetaan yhteiskuntavastuuta!**

Talouden Globalisaatio

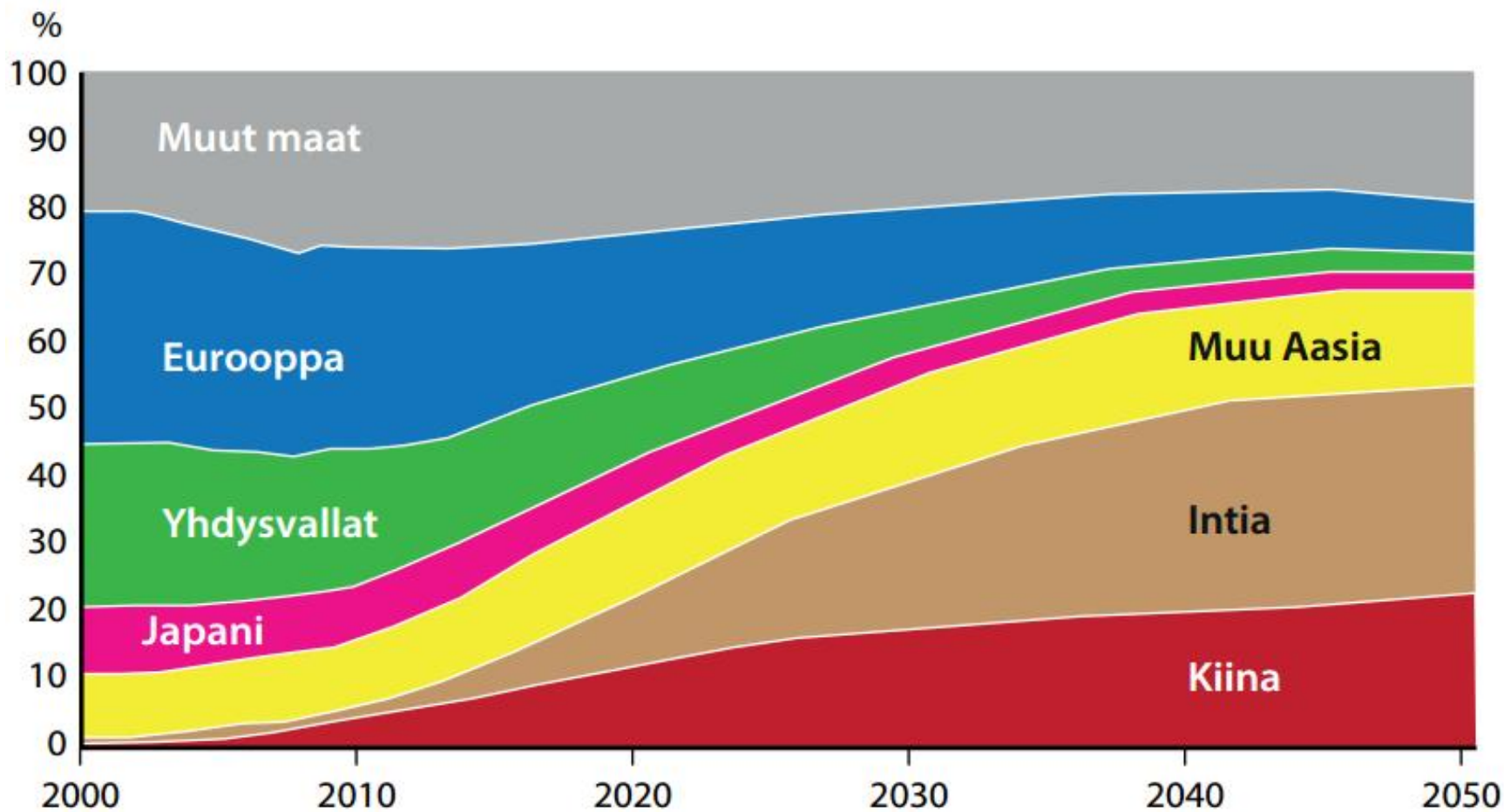
- **Valtiot ovat sidoksissa toisiinsa.**
- **Yritykset toimivat valtioiden sisällä ja valtioiden välillä.**
- **Tuotannontekijät** (työvoima, raaka-aineet, pääomaa) **liikkuvat maasta toiseen.**
- **Erilaiset hyödykkeet liikkuvat maasta toiseen.**

Helkama Jopo

- **Kokoonpano Suomessa**
- **Osat Saksasta, Taiwanista, Kiinasta, Vietnamista, Yhdysvalloista, Japanista, Norjasta...**

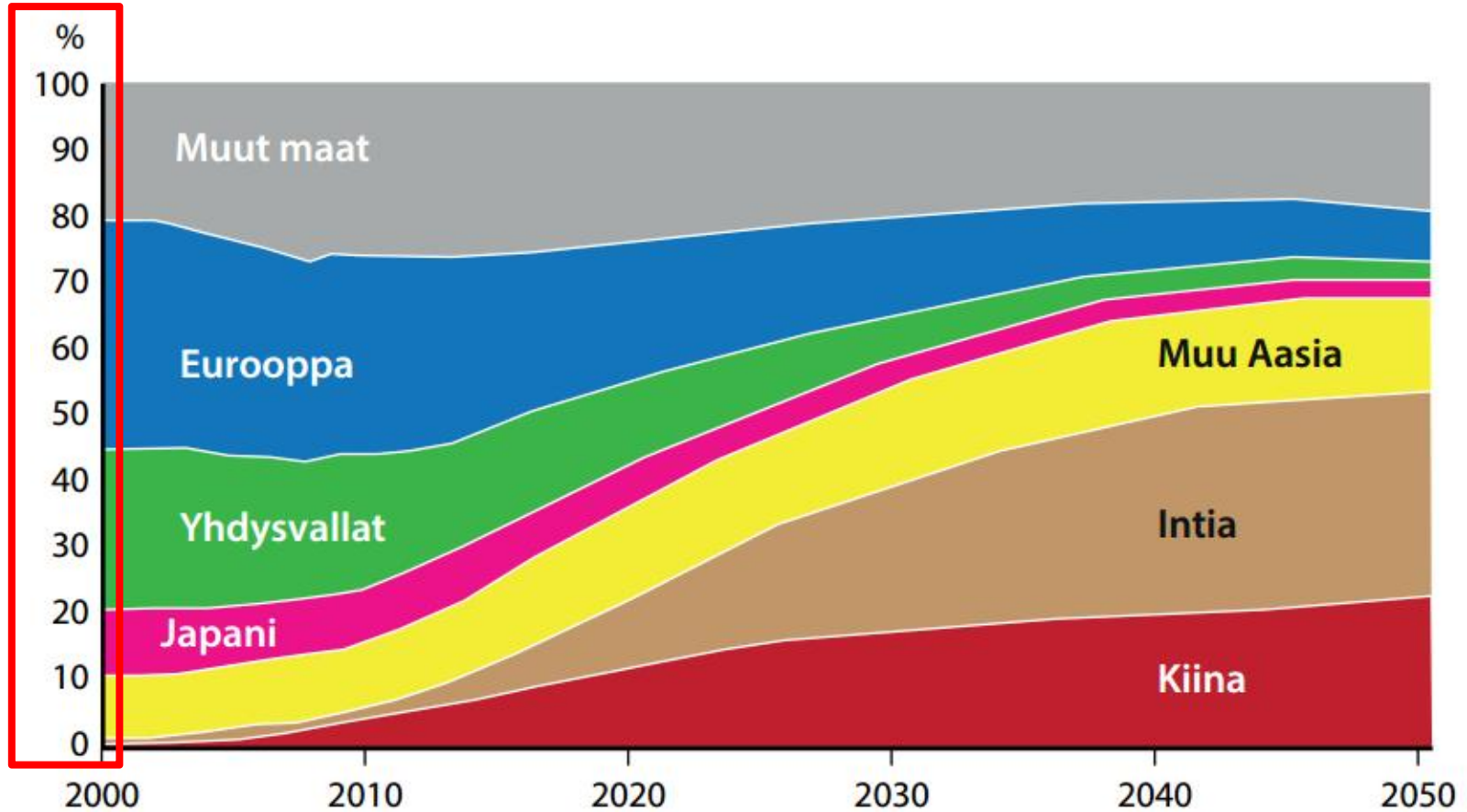

Mitä tietoja kuvio antaa keskiluokan kulutuksesta?

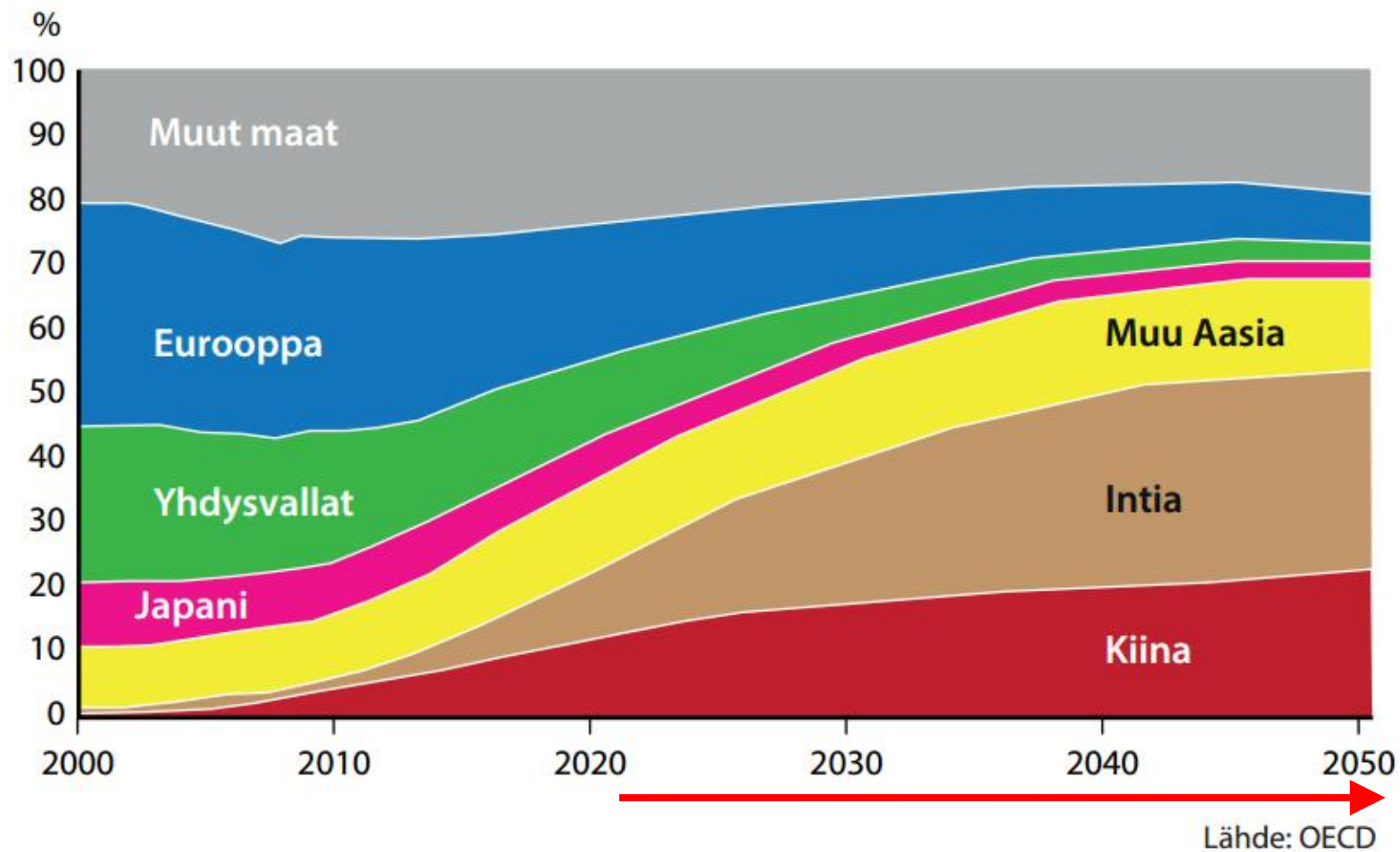
Lähde: OECD

Kuvio on suhteellinen: se kertoo kulutuksen jakautumisen, mutta ei sen määrää.

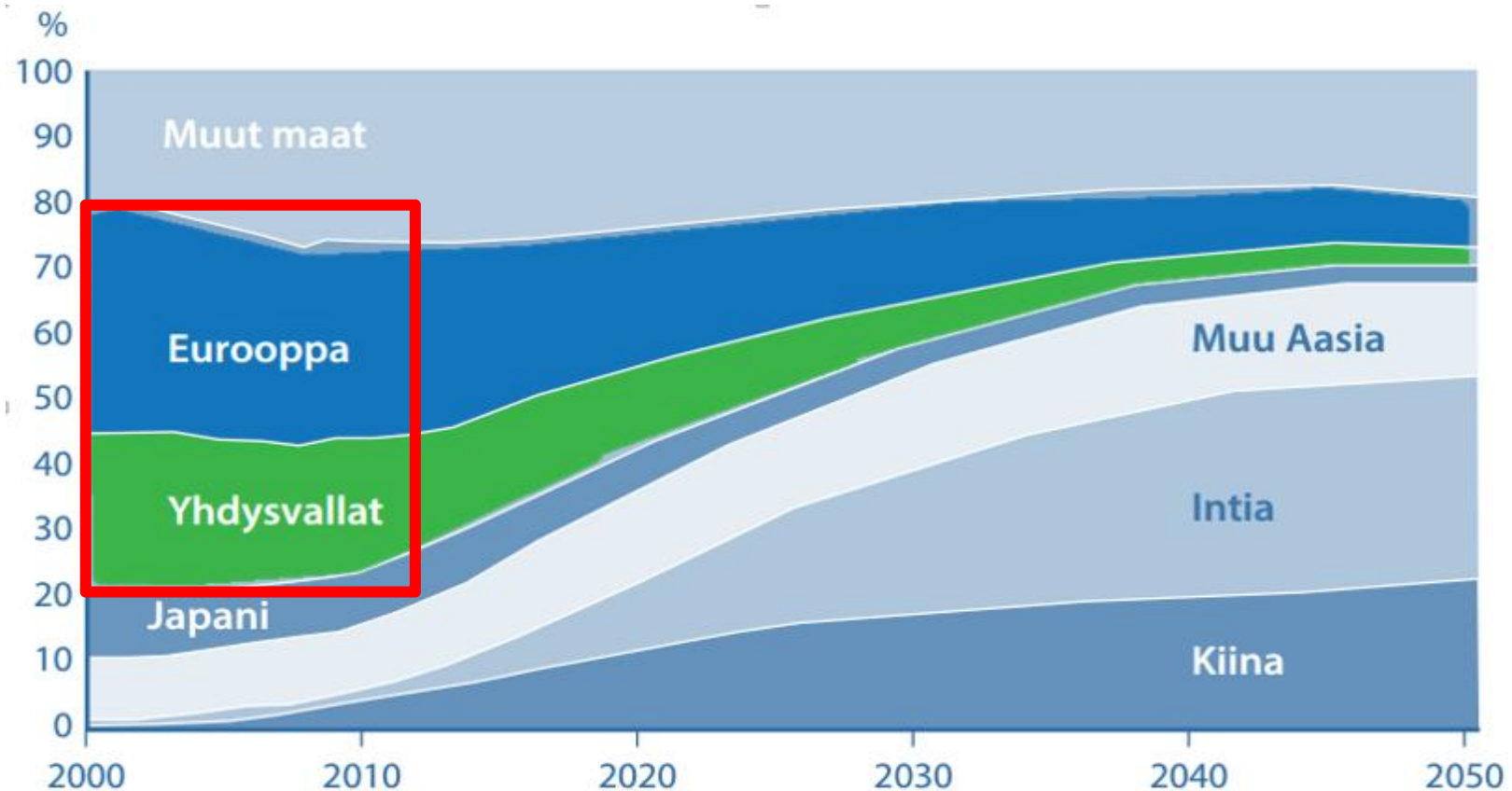

Lähde: OECD

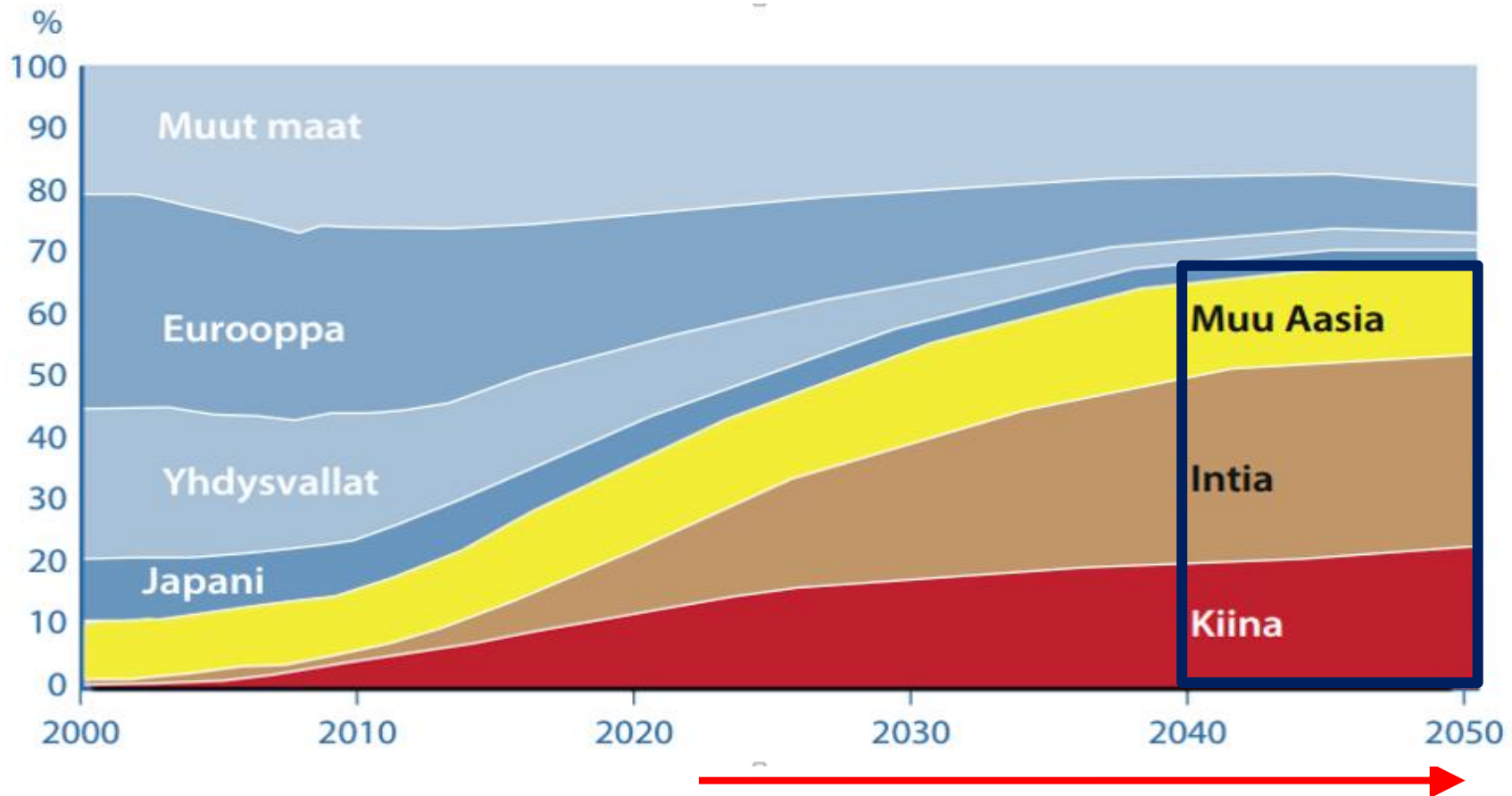
Suuri osa kuvioista on summittaista ennustamista tulevaisuudesta.

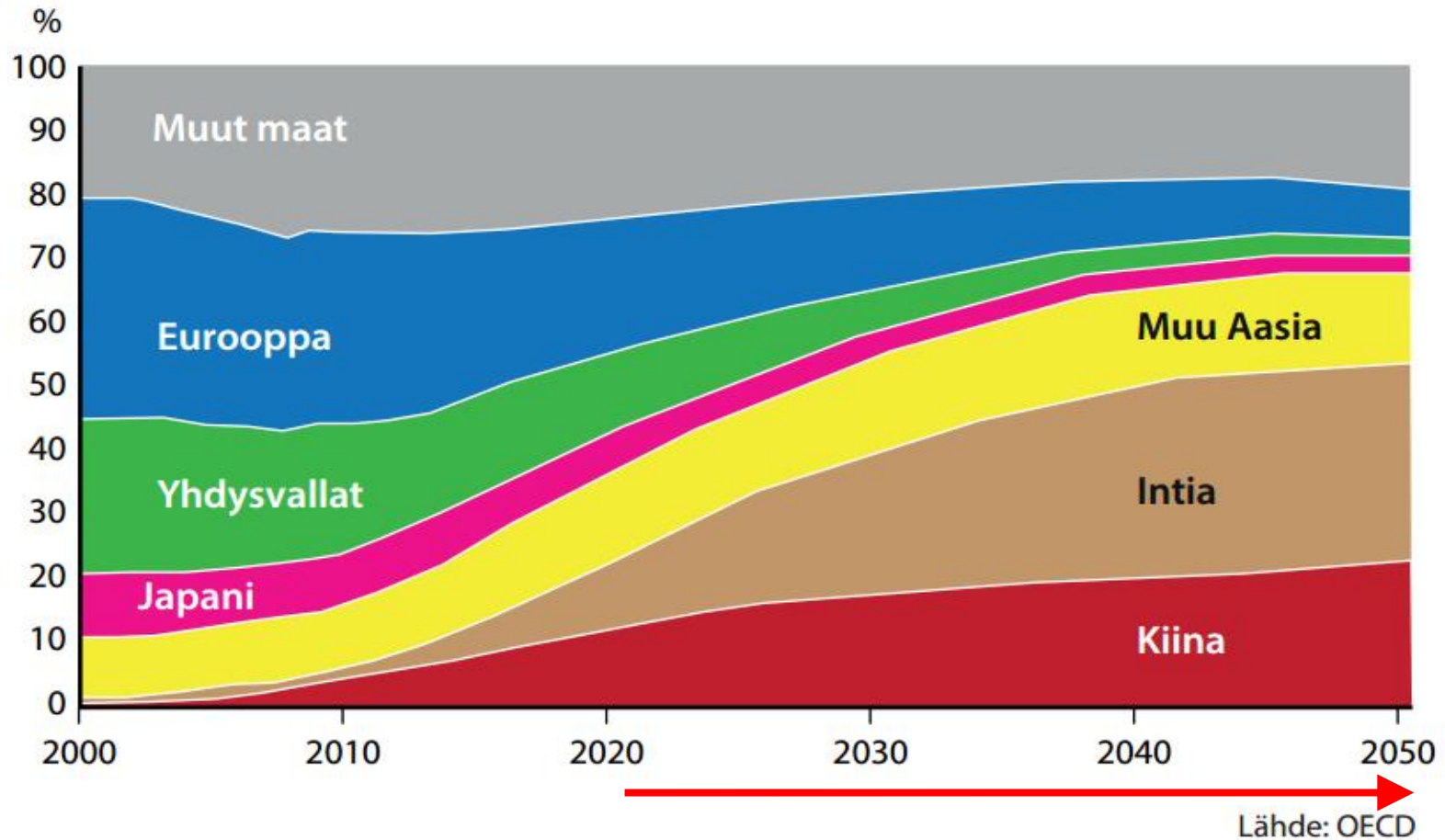
2000-luvun alussa Euroopan ja Yhdysvaltojen keskiluokka kulutti yli puolet maailman keskiluokan kokonaiskulutuksesta.

Vuonna 2050 Kiinan, Intian ja muun Aasian keskiluokka kuluttaa yli puolet maailman keskiluokan kokonaiskulutuksesta. Näissä maissa myös väestö kasvaa voimakkaasti.

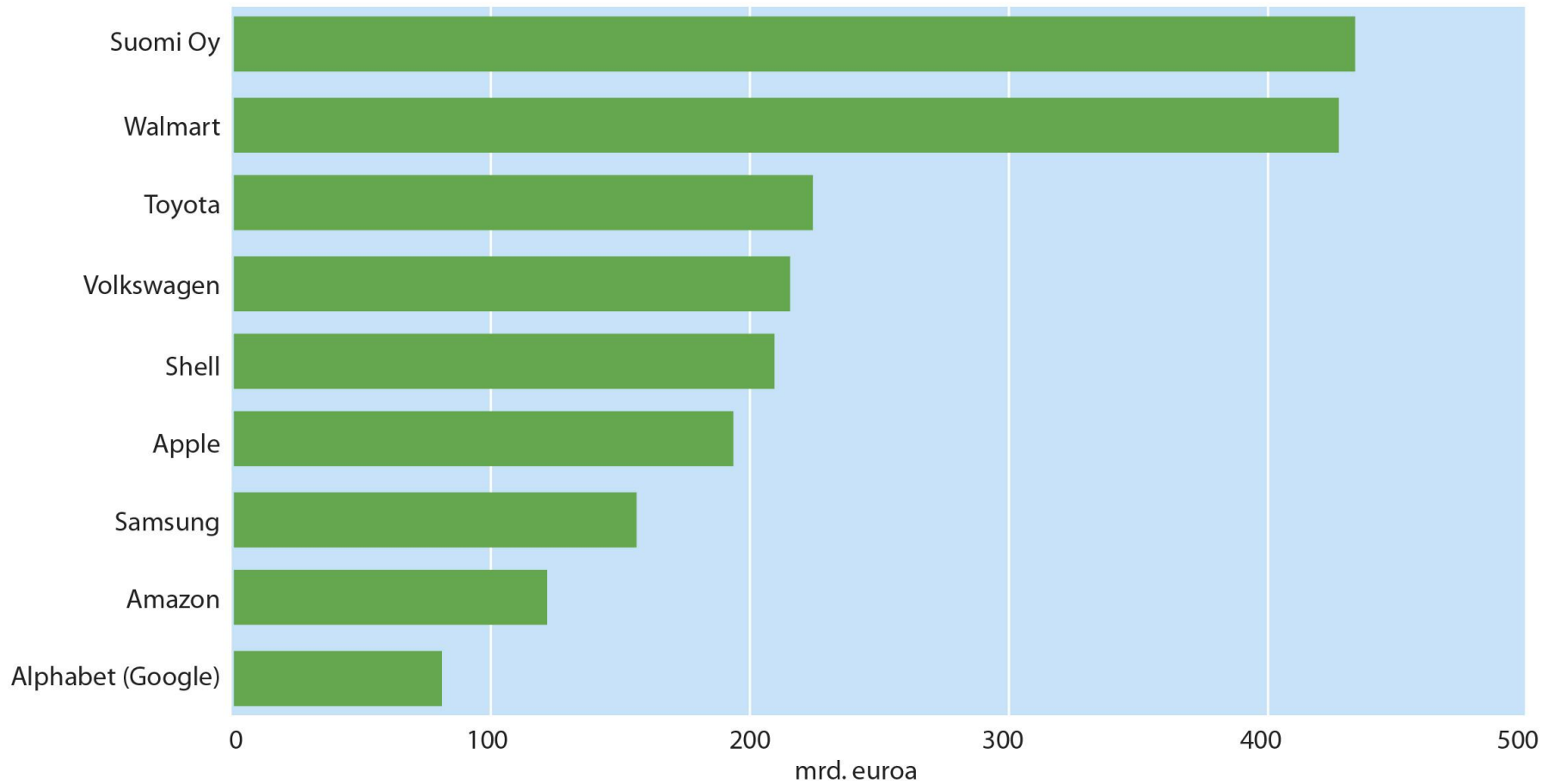
Keskiluokan kulutus tulee luultavasti kasvamaan myös Euroopassa ja Yhdysvalloissa, mutta sitä ei voi päätellä kuviosta.

[video](#)

Suomi verrattuna suuryrityksiin

SUOMI OY JA MAAILMAN SUURIMMAT YRITYKSET (LIIKEVAIHTO, MRD. EUROA)

Lähde: Tilastokeskus, OECD, ADIMA-tietokanta

Mikä tekee yrityksestä suuryrityksen?

Yritysten suuruutta arvioidaan esim. seuraavilla mittareilla:

- **markkina-arvo** (pörssilistatun yrityksen arvo julkisessa kaupankäynnissä)
- **liikevaihto** (yrityksen myyntitulojen summa, josta vähennetty alv)
- **liikevoitto / tulos** (liikevaihto - yrityksen kulut ennen veroja)
- **varallisuus** (yrityksen varat - velat)

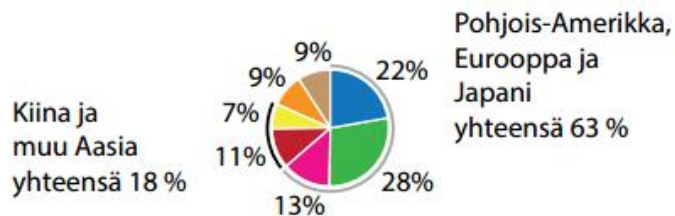
Miten toimii yritys, joka kantaa vastuuta yhteiskunnasta?

- **Yritys kunnioittaa ihmisoikeuksia ja pitää huolta työntekijöistään.**
- **Yritys pyrkii energiatehokkuuteen ja minimoimaan ympäristölle aiheuttamansa ongelmat.**
- **Yritys maksaa veroja ja osallistuu siten yhteiskunnan rakentamiseen ja ylläpitoon.**

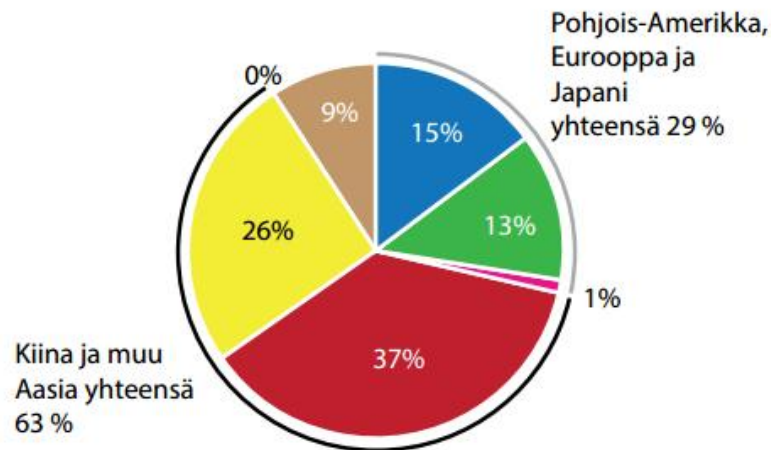
Mitä kuvio kertoo maailmantaloudessa tapahtuneista muutoksista?

ERI ALUEIDEN OSUUS MAAILMAN BKT:N KASVUSTA VUONNA 1985 JA 2015

Vuonna 1985 maailman bkt oli
19 biljoonaa dollaria ja
keskimääräinen kasvu oli 4 % vuodessa.

Vuonna 2015 maailman bkt oli
114 biljoonaa dollaria ja
keskimääräinen kasvu oli 3 % vuodessa.

■ Eurooppa ■ Pohjois-Amerikka ■ Japani ■ Kiina ■ muu Aasia ■ Latinalainen Amerikka ■ Lähi-Itä, Afrikka, muut

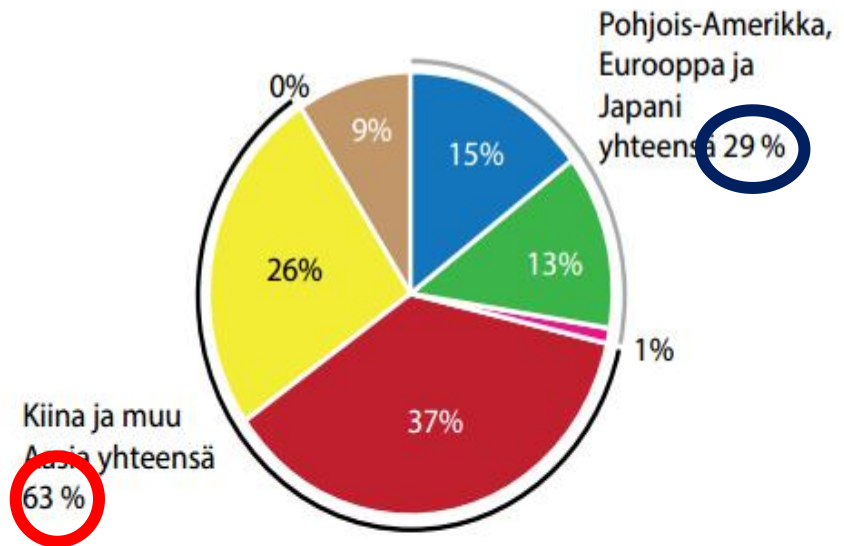
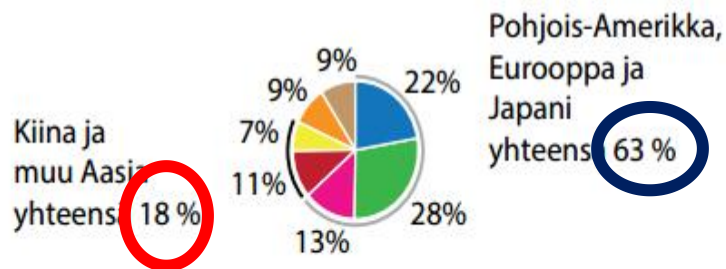
Tee kolme päätelmää kuvioista.

Muutosta selittää kehittyvien maiden nopea talouskasvu.

ERI ALUEIDEN OSUUS MAAILMAN BKT:N KASVUSTA VUONNA 1985 JA 2015

Vuonna 1985 maailman bkt oli **19 biljoonaa dollaria** ja keskimääräinen kasvu oli 4 % vuodessa.

Vuonna 2015 maailman bkt oli **114 biljoonaa dollaria** ja keskimääräinen kasvu oli 3 % vuodessa.

■ Eurooppa ■ Pohjois-Amerikka ■ Japani ■ Kiina ■ muu Aasia ■ Latinalainen Amerikka ■ Lähi-Itä, Afrikka, muut

Päätelmiä kuvioista:

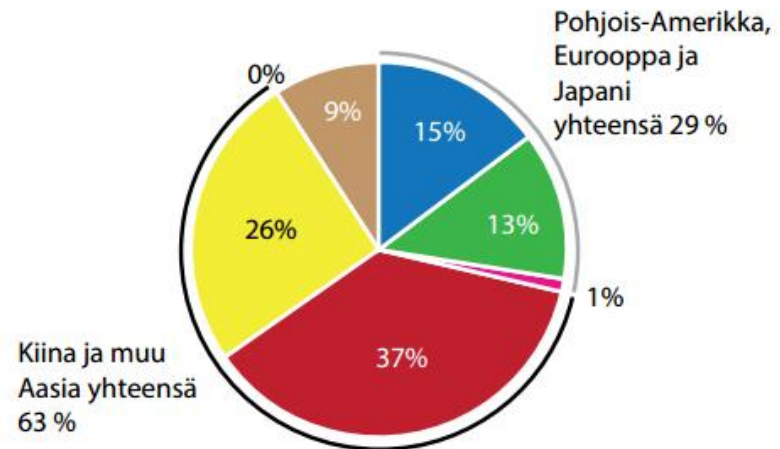
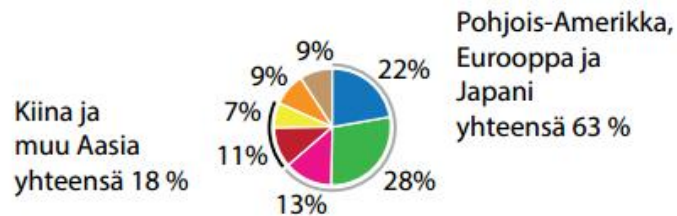
- **Maailman BKT on kasvanut 30 v.:ssa moninkertaiseksi**
 - 19 biljoonasta dollarista 114 biljoonaan dollariin vuodessa!
- **Kiinan bkt on yli kolminkertaistunut vuodesta 1985**
- **Bruttokansantuote noussut vähän alle 100 biljoonalla dollarilla**
- **Ennen Pohjois-Amerikka ja Eurooppa pitkälti muodosti suurimman osan maailman bkt:sta, nykyään päinvastoin.**
- **Japanin osuus pienentynyt paljon.**
- **Latinalaisen Amerikan osuus on pudonnut pois melkein kokonaan.**
- **Bkt:n keskimääräinen kasvu on hidastunut 1%:lla.**

V. 1985 maailman bkt oli yhteensä 19 biljoonaa dollaria, v. 2015 maailman bkt oli noin **kuusinkertainen** – 114 biljoonaa.

ERI ALUEIDEN OSUUS MAAILMAN BKT:N KASVUSTA VUONNA 1985 JA 2015

Vuonna 1985 maailman bkt oli 19 biljoonaa dollaria ja keskimääräinen kasvu oli 4 % vuodessa.

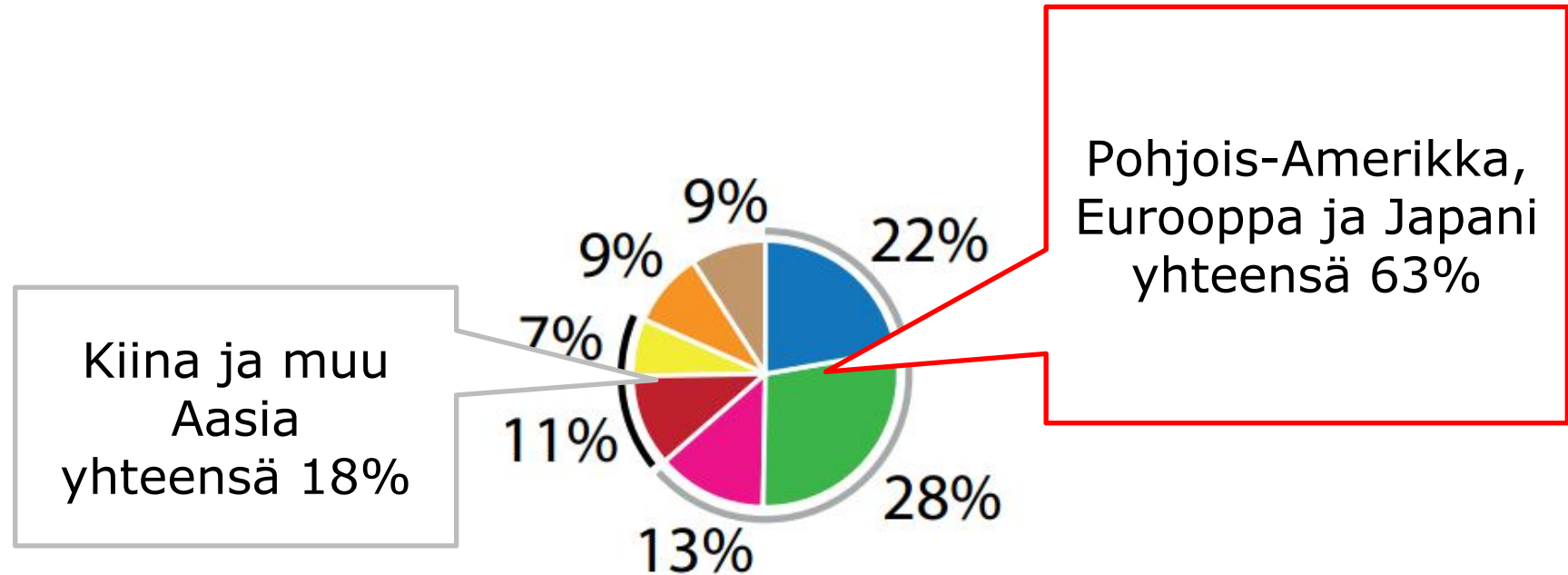
Vuonna 2015 maailman bkt oli 114 biljoonaa dollaria ja keskimääräinen kasvu oli 3 % vuodessa.

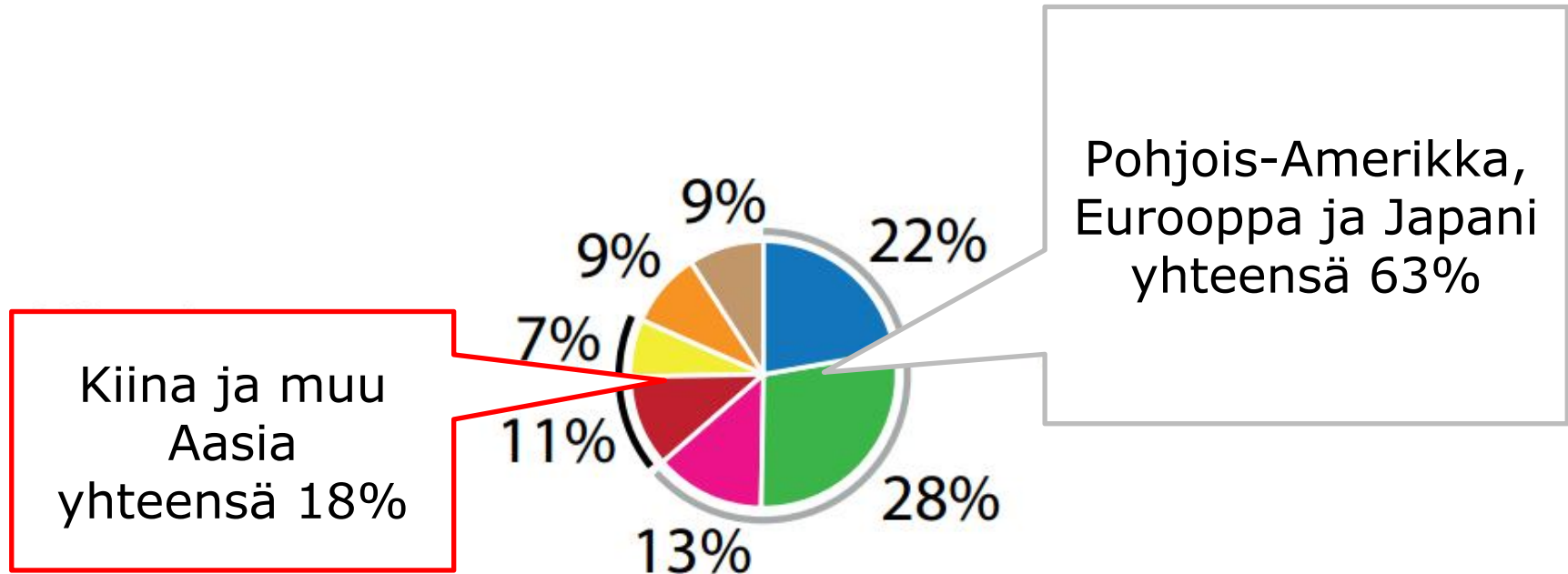
Legend for the pie charts:

- Eurooppa
- Pohjois-Amerikka
- Japani
- Kiina
- muu Aasia
- Latinalainen Amerikka
- Lähi-Itä, Afrikka, muut

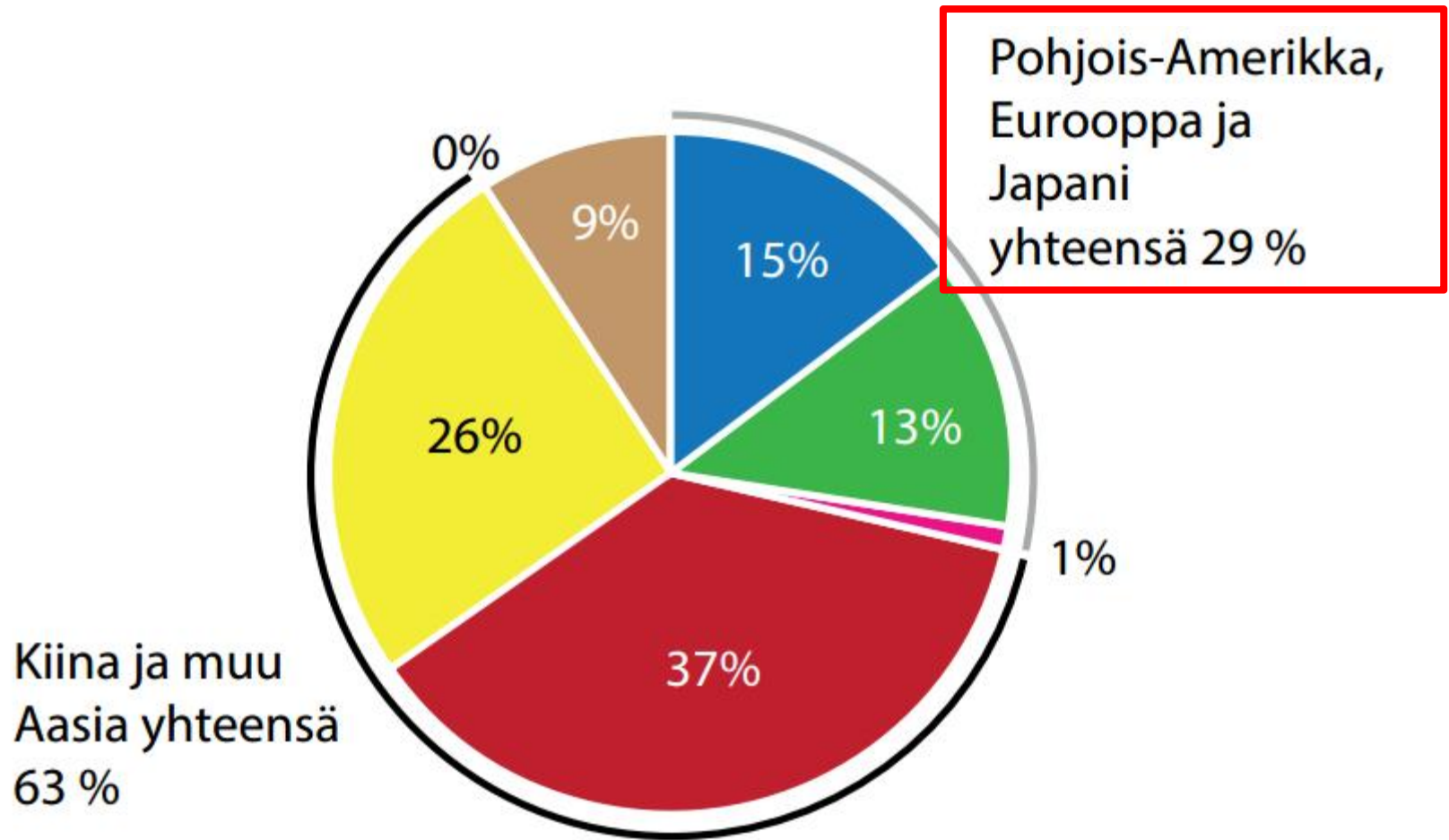
Vuonna 1985 kasvu tapahtui suurimaksi osaksi vanhoissa teollisuusmaissa.

Vuonna 1985 Kiinan ja muun Aasian osuus talouskasvusta oli noin viidesosa.

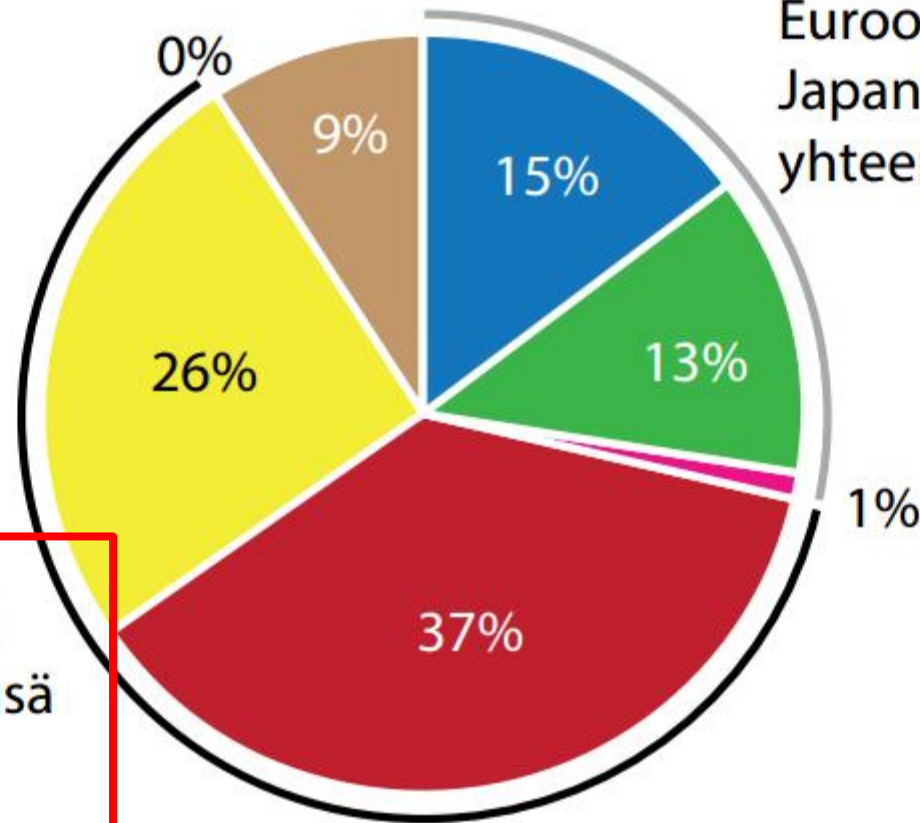

Vuonna 2015 vanhojen teollisuusmaiden osuus kasvusta on alle kolmannes.

Vuonna 2015 Kiinan ja muun Aasian osuus kasvusta on reilusti yli puolet.

Pohjois-Amerikka,
Eurooppa ja
Japani
yhteensä 29 %

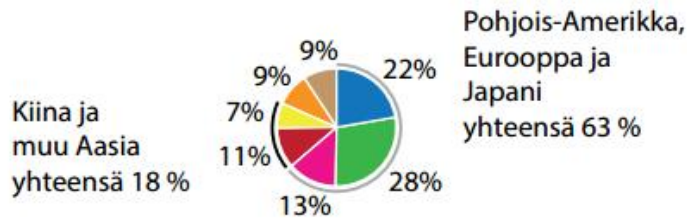

Kiina ja muu
Aasia yhteensä
63 %

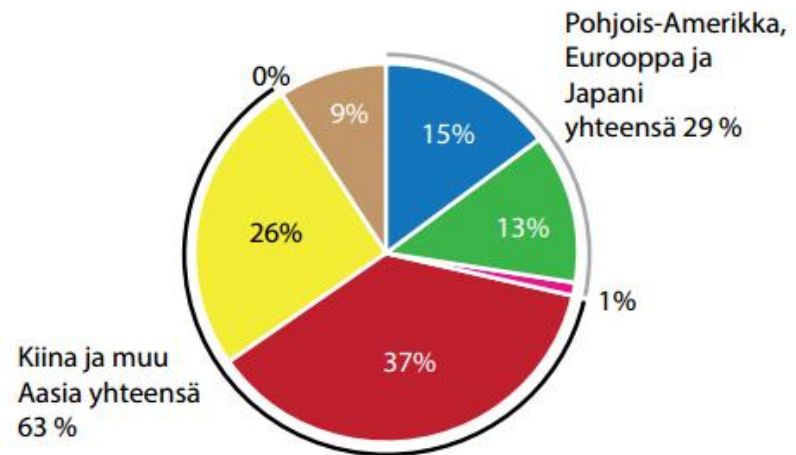
Kuvio kertoo maailmantalouden voimakkaasta kasvusta ja kasvun painopisteen siirtymisestä Aasiaan.

ERI ALUEIDEN OSUUS MAAILMAN BKT:N KASVUSTA VUONNA 1985 JA 2015

Vuonna 1985 maailman bkt oli
19 biljoonaa dollaria ja
keskimääräinen kasvu oli 4 % vuodessa.

Vuonna 2015 maailman bkt oli
114 biljoonaa dollaria ja
keskimääräinen kasvu oli 3 % vuodessa.

■ Eurooppa ■ Pohjois-Amerikka ■ Japani ■ Kiina ■ muu Aasia ■ Latinalainen Amerikka ■ Lähi-Itä, Afrikka, muut

Määrittele lyhyesti (parilla virkkeellä):

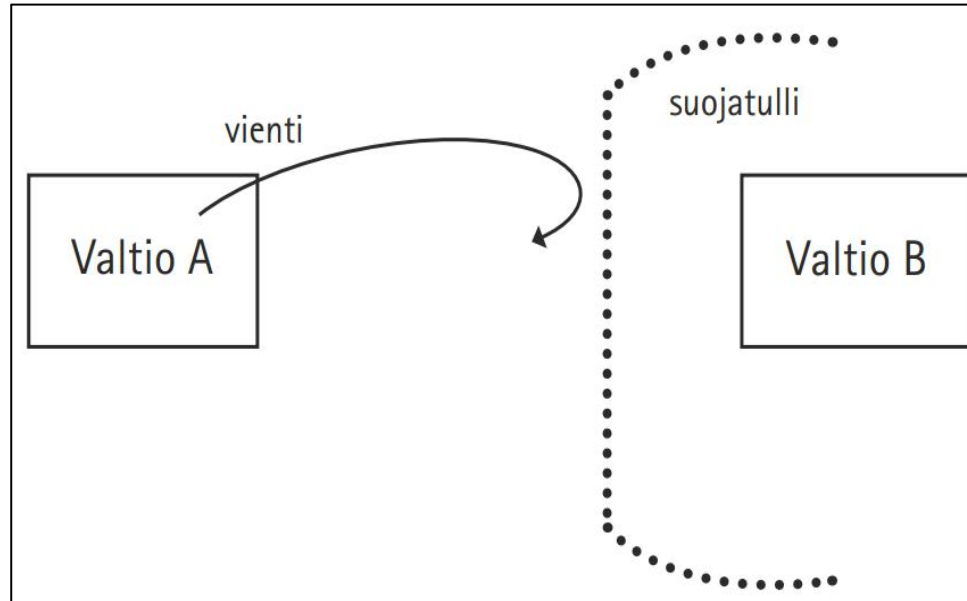
☀ **Protektionismi**

☀ **Vapaakauppa**

☀ **Talouden globalisaatio**

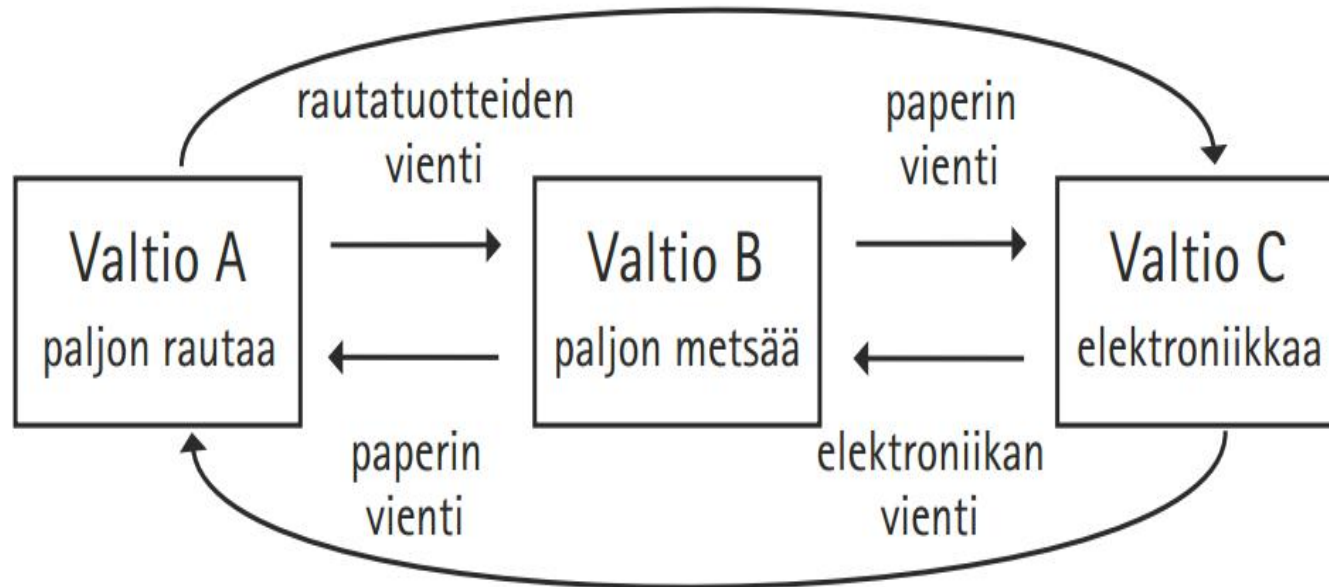
☀ **Lokalisaatio**

Protektionismi

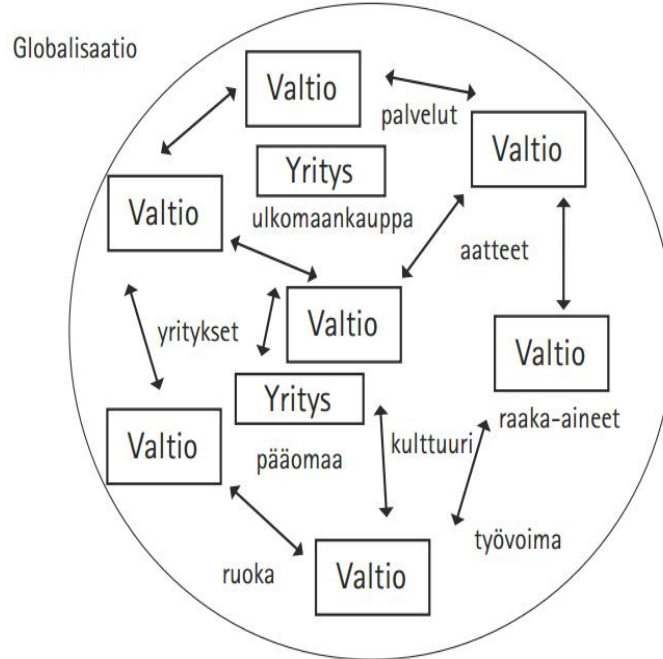
- **Valtio suojelee omia markkinoitaan ja kotimaista tuotantoa asettamalla ulkomaisille tuotteille tulleja.**
- **Valtio tukee kotimaista tuotantoa rahallisesti, esim. maatalous- ja telakkatuilla.**
- **Vaikka vapaakauppa on suosiossa, protektionismi on yhä yleistä.**

Vapaakauppa

- Eri valtioilla on erilaisia vahvuuksia hyödykkeiden tuotannossa (jokainen maa valmistaa omaa variaatiotansa tuotteesta = **ristikkäiskauppa**)
- **Komparatiivinen eli suhteellinen etu** = valtio on kilpailijoita parempi jonkin tietyn hyödykkeen valmistamisessa.
- Jos jokainen keskittyy vahvuksiinsa ja hyödykkeitä voi myydä vapaasti, kaikki hyötyvät.

Talouden Globalisaatio

- **Valtiot ovat sidoksissa toisiinsa.**
- **Yritykset toimivat valtioiden sisällä ja valtioiden välillä.**
- **Tuotannontekijät** (työvoima, raaka-aineet, pääomaa) **liikkuvat maasta toiseen.**
- **Erilaiset hyödykkeet liikkuvat maasta toiseen.**

Tehtävä 5. a) Mitä lokalisaatiolla tarkoitetaan? ja b) Missä tilanteissa lokalisaatio voi olla järkevää ja tehokasta?

- **Globalisaation vastakohta: tuotanto ja toiminta paikallisesti.**
- **Hyödykkeet kulutetaan lähialueella.**
- **Ihmiset arvostavat esim. lähiruokaa, koska on turvallista.**
- **Palveluiden tuotanto on usein pakko järjestää paikallisesti.**
 - **Tosin netin myötä palveluitakin voi tuottaa aikaisempaa helpommin eri paikassa kuin missä asiakas on.**

Maailmantalouden toimijat

- **Kuvaa lyhyesti, mitä ovat ja mitä tekevät:**
 - a) WTO**
 - b) IMF**
 - c) Maailmanpankki**
 - d) OECD**
 - e) G20 ja G7**

World Trade Organization (WTO) – Vapaakaupan puolustaja

- **Kritiikkiä: suuryritysten ja länsimaiden asialla?**

Maailman kauppajärjestö. Poistaa kaupan esteitä ja luo yhteisiä pelisääntöjä sekä ratkoo valtioiden kauppakiistoja.

IMF – lainoja kriisimaille ja talouskuria

- **Kritiikkiä: kontrolloiko liikaa autettavien maiden taloutta?**

Kansainvälinen valuuttarahasto. Antaa lyhytaikaista lainaa talousvaikeuksissa oleville jäsenmailleen, esim. Kreikka.

Maailmanpankki: köyhyyden poisto ja kestävä kehitys

Antaa jäsenilleen taloudellista tukea lainojen muodossa ja teknistä tukea eri projekteihin sekä neuvoa maiden hallituksia.

OECD: Talouden yhteistyötä ja tutkimusta

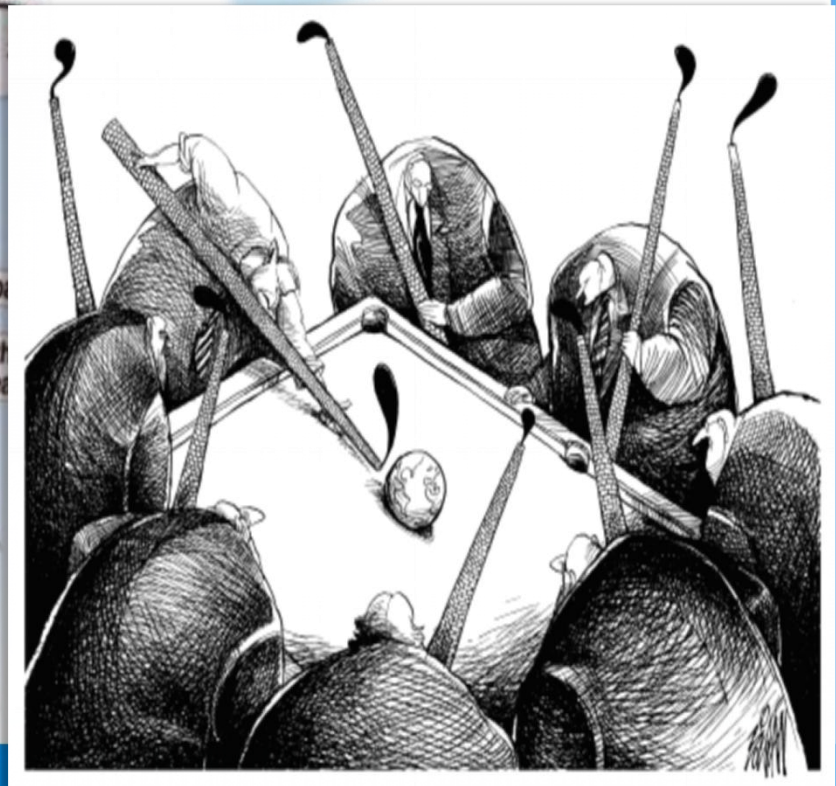
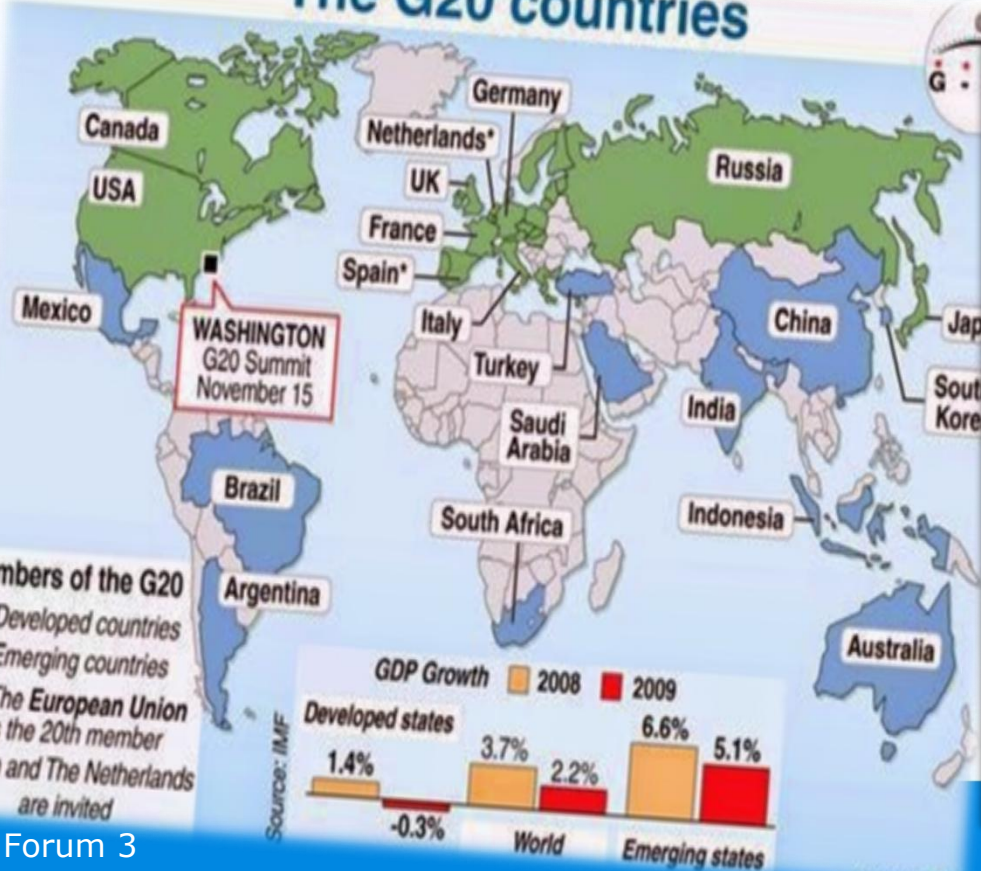
Pyrkii tutkimuksellaan tukemaan jäsenvaltioidensa taloudellista kasvua.

G20 ja G7: ajankohtaisten talousasioiden käsittelyä

The G20 countries

Maailmantalouden organisaatiot

- a) **WTO** = Maailman kauppajärjestö. Poistaa kaupan esteitä ja luo yhteisiä pelisääntöjä sekä ratkoo valtioiden kauppakiistoja.
- b) **IMF** = Kansainvälinen valuuttarahasto. Antaa lyhytaikaista lainaa talousvaikeuksissa oleville jäsenmailleen, esim. Kreikka.
- c) **Maailmanpankki** = YK:n erityisjärjestö, joka antaa jäsenilleen taloudellista tukea lainojen muodossa ja teknistä tukea eri projekteihin sekä neuvoa maiden hallituksia.
- d) teknistä tukea eri projekteihin sekä neuvoa maiden hallituksia.
- e) **OECD** = Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö. Pyrkii tutkimuksellaan tukemaan jäsenvaltioidensa taloudellista kasvua.
- f) **G20** = Talouden yhteistyöfoorumi, johon kuuluvat maailman rikkaimmat ja taloudellisesti merkittävimmät valtiot + EU. Tukee yhteistä talouskasvua ja poliittista yhteistyötä.
G7: Italia, 58 prosenttia maailman kansallisvarallisuudesta, 40% BKT:sta ja 10% maailman väestöstä.

4. Vapaan kaupan rajat?

- Yritysten "maashoppailu" kuriin?
- Ihmisoikeudet ja ympäristökysymykset?

